

SCENARIUSZ LEKCJI

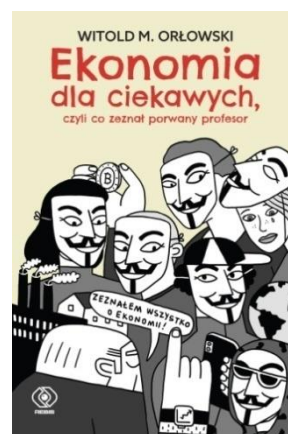
Kiedy Polacy będą zarabiać tyle co Niemcy?

na podstawie książki

prof. Witolda Orłowskiego

„Ekonomia dla ciekawych”

w ramach projektu „Porwani Przez Ekonomię”

LEKCJA PRZEZNACZONA DLA: uczniów/uczennic szkół ponadpodstawowych na lekcjach przedmiotu podstawy przedsiębiorczości, biznesu i zarządzania, geografii oraz innych przedmiotów, na których jest poruszana tematyka ekonomiczna

CZAS TRWANIA:45 minut

CELE KSZTAŁCENIA:

Uczeń:

- zna i rozumie pojęcia: płaca, nierówności płacowe, wydajność pracy,
- rozumie, że w krajach o wyższych płacach są z reguły wyższe ceny i tym samym koszty życia, a w krajach o niższych płacach ceny są z reguły niższe,
- rozumie, że poziom płac wynika z różnych powodów, w tym przede wszystkim od różnic w wydajności pracy,
- wyszukuje czynniki wpływające na różnice w wydajności pracy i inne powody zróżnicowania płac,
- dyskutuje na temat różnic w wysokości płac – czy są zjawiskiem typowym i co można zrobić, aby te różnice zniwelować,
- oblicza wskaźniki wydajności pracy w ujęciu ilościowym i wartościowym,

- analizuje różnice w wysokości płac między wybranymi krajami,
- za pomocą Internetu wyszukuje dane o wysokości płac na wybranych stanowiskach w różnych krajach,
- jest przekonany, że choć zjawisko nierówności płacowych między krajami jest naturalne, to można dążyć do ich wyrównania poprzez działania na rzecz zwiększenia wydajności pracy;

METODY KSZTAŁCENIA: dyskusja, pogadanka, mapa myśli (rybi szkielet), praca z tekstem

FORMY PRACY: indywidualna, grupowa, zbiorowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: fragment książki „Ekonomia dla Ciekawych, czyli co zeznał porwany profesor” autorstwa Witolda M. Orłowskiego, plansza dydaktyczna (zał. nr 1), karta pracy (zał. nr 2), prezentacja (zał. nr 3)

WYPOSAŻENIE TECHNICZNE: komputer z dostępem do Internetu, rzutnik, flipchart/tablica do przyklepiania szkieletu ryby i wygodnego pisania na nim bądź przyklepiania zapisanych karteczek samoprzylepnych

ETAPY LEKCJI:

1. Przygotowanie przedlekcyjne (30 min.)
2. Nawiazanie (8min.)
3. Ustalenie głównych powodów odpowiedzialnych za różnice płac(10 min.)
4. Ustalenie szczegółowych czynników wpływających na główne powody różnicy płac(20min.)
5. Podsumowanie (7 min.)

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU LEKCJI

1. Przygotowanie przedlekcyjne (30 min.)

- a) Przed lekcją należy polecić uczniom przeczytanie Przesłuchania nr 1 (realizacja lekcji bez tego etapu będzie znacznie utrudniona) z książki W. Orłowskiego.

2. Nawiazanie (5min.)

- a) Rozpocznij lekcję od nieco prowokacyjnego pytania: „czy uważacie za uczciwe to, że Niemcy zarabiają więcej od Polaków?” (zadanie pytania w kategoriach uczciwości ma na celu sprowokowanie uczniów do dyskusji).
- b) Uczniowie na podstawie własnej wiedzy i przeczuciu dyskutują, bez ograniczania - być może któryś z uczniów wpadnie na zdanie, że być może to nie jest uczciwe, albo niesprawiedliwe, ale musi z czegoś wynikać – co da początek zapisania na rybim szkielecie głównego problemu: *Dlaczego w wyżej rozwiniętych krajach poziom płac jest wyższy niż w Polsce?*
- c) W razie konieczności wyjaśnij pojęcie płacy.

3. Ustalenie głównych powodów odpowiedzialnych za różnice płac (10min.)

- Na planszy przedstawiającej szkielet ryby wpisz w „głowę” ryby główny problem („Dlaczego w wyżej rozwiniętych krajach poziom płac jest wyższy niż w Polsce?” – możesz skorzystać też z gotowego do wydruku załącznika nr 1 z wpisanym problemem).
- Uczniowie w trakcie dyskusji (w razie potrzeby należy posłużyć się załączoną prezentacją) ustalają główne powody odpowiedzialne za jego występowanie, w tym przede wszystkim różnice w wydajności pracy, ale także inne, drobniejsze czynniki wymienione w tekście (miejsce zamieszkania – trudności migracyjne itp.).
- Uczniowie poszukają przyczyn i zapisują na karteczkach, co potem jest przenoszone na rybi szkielet. Zwróć uwagę, aby główny czynnik – czyli różnice w wydajności pracy, był wypisany na głównej „ości” ryby na górze, bo powinien on być w toku lekcji najbardziej wyakcentowany.

4. Ustalenie szczegółowych czynników wpływających na główne powody różnicy płac (18 min.)

- Następnie podziel uczniów na grupy (w zależności od liczby przyczyn – 3-4 zespoły), w których będą dyskutować z użyciem tekstu przesłuchania nad dopisaniem „małych ości” – przyczyn wpływających na czynniki główne, przykładowo przy wydajności pracy wskazuje się jako powód m.in. wyższy poziom technologiczny (czas na pracę w grupach to maksymalnie 10 minut)
- Przedstawiciele poszczególnych grup przyklejają tabliczki z powodami lub zapisują pisakiem na tablicy – na wydruku rybiego szkieletu. Następuje uzupełnienie całego rybiego szkieletu.
- W trakcie pracy w grupach lub podczas zbiorowego uzupełniania całego rybiego szkieletu możesz użyć prezentacji „Dlaczego Niemcy zarabiają więcej od Polaków?”, ale nie wyprzedzając uczniów, tj. w pierwszej kolejności pozwalając im na samodzielne poszukiwanie czynników i przyczyn szczegółowych.
- Umożliw zrobienie uczniom zdjęcia wspólnego dzieła – rybiego szkieletu lub wykonaj dokumentację i roześlij mailem/przez dziennik elektroniczny. Ma to duże znaczenie z punktu widzenia utrwalenia wiadomości.
- W razie potrzeby, gdyby uczniowie nie do końca rozumieli na podstawie lektury przesłuchania, wyjaśnij w trakcie pracy w tej części lekcji pojęcia nierówności płacowych i wydajności pracy. W tym celu możesz sięgnąć do fragmentów przesłuchania z książki.

5. Obliczanie wydajności pracy (7 min.)

- Rozdaj uczniom w tych samych grupach, w których pracowali wcześniej, zadanie do obliczenia różnic w wydajności pracy (w ujęciu wielkościowym i wartościowym) dla 2 fabryk, podając następujące dane:
Fabryka samochodów A: roczna produkcja w 100 tys. samochodów przy przeciętnej cenie 60 tys. zł za 1 samochód i zatrudnieniu 2000 ludzi.
Fabryka samochodów B: roczna produkcja w 100 tys. samochodów przy przeciętnej cenie 20 tys. euro za 1 samochodów i zatrudnieniu 1000 ludzi.
 Hipotetyczny kurs euro:1 euro = 4,5 zł
 Przy obliczeniach uczniowie mogą się posłużyć tabelą do obliczeń – załącznik nr 2, którą należy im wydrukować. Możesz nagrodzić grupę, która wykona obliczenia wyników jako pierwsza.
- W przypadku bardziej zaawansowanej grupy i wystarczającego czasu możesz poprosić o obliczenie o ile procent Fabryka B ma wyższą wydajność w ujęciu ilościowym i wartościowym od Fabryki A. W razie braku czasu może polecić wykonanie tego zadania jako domowego dla chętnych.
- W ramach podsumowania obliczeń zwróć uczniom uwagę, że współcześnie wydajność pracy oblicza się nie tyle w wielkości produkcji (np. liczbie samochodów), ale jej wartości (w określonej walucie) w przeliczeniu na liczbę pracowników. Wynika to z faktu, że nowoczesne towary, np. samochody mogą być bardzo zróżnicowane i trudno porównywać np. zaawansowany model Mercedesa z tanim modelem marki Dacia.

6. Podsumowanie (2min.)

- a) Na podsumowanie lekcji zwróć uczniom uwagę, że w dłuższej perspektywie jedynym sposobem na trwałą wzrost płac jest wzrost wydajności pracy, dlatego tylko w sytuacji gdy wydajność pracy Polaków dogoni wydajność niemiecką można spodziewać się wyrównania płac.
- b) Poproś uczniów, aby zaproponowali jakie działania powinny podjąć przedsiębiorstwa, aby ta wydajność pracy rosła.

Zadanie domowe:

Zadanie do wykonania w grupach 2-3 osobowych:

Wyszukajcie informacje o przeciętnej płacy na danym stanowisku w Niemczech, Hiszpanii, Szwajcarii i w Polsce (ewentualnie innym, interesującym Was kraju). Przeliczcie je na złotówki, obliczcie o ile są one większe od tych w Polsce, przyjmując, że płaca w Polsce =100.

Każda grupa 2-3 osobowa wybiera inny zawód/stanowisko.

Uwaga: uczniom nie powinno się podawać wzorów, przeliczenia powinny być dla nich dobrym ćwiczeniem rachunków.

Zadanie dodatkowe dla zaawansowanych:

Przyjmij, że wydajność pracy w fabryce o niższej wydajności wynosi 100. O ile procent wydajność w fabryce drugiej jest wyższa – w ujęciu ilościowym i wartościowym?

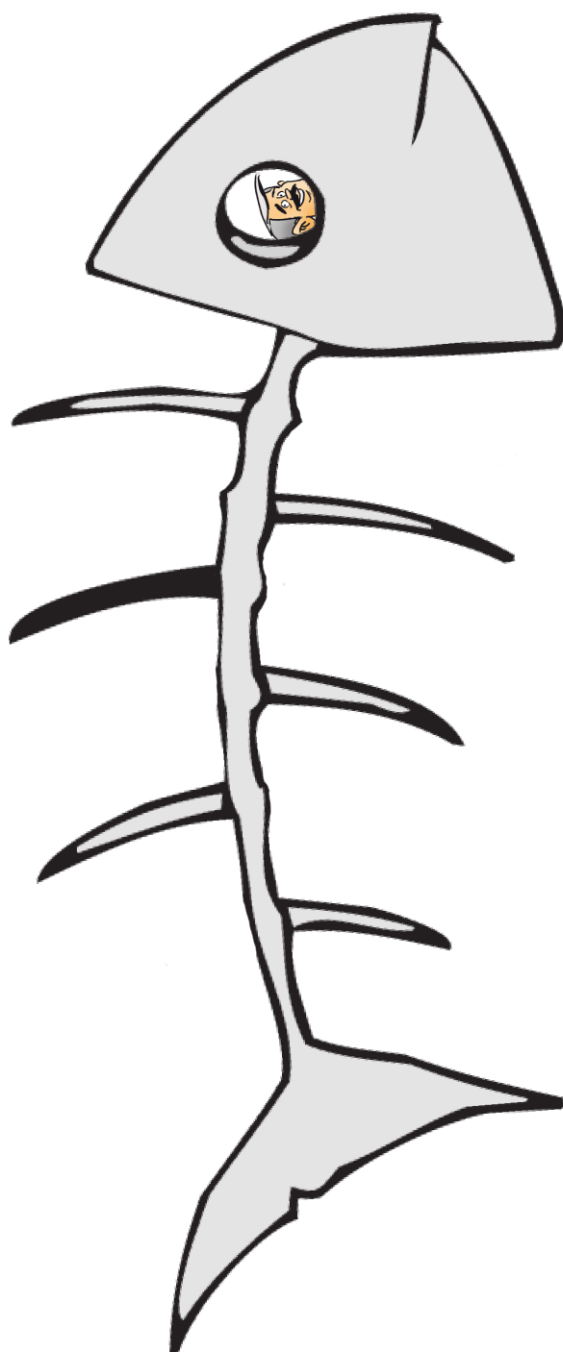
W ujęciu ilościowym wydajność pracy w fabryce ____ jest wyższa o _____% od fabryki ____ .

W ujęciu wartościowym wydajność pracy w fabryce ____ jest wyższa o _____% od fabryki ____ .

Zastanów się skąd wynikają różnice w wydajności pracy liczone ilościowo i wartościowo.

Załącznik nr 1

Na planszy przedstawiającej szkielet ryby wpisz w „głowę” ryby główny problem > „Dlaczego w wyżej rozwiniętych krajach poziom płac jest wyższy niż w Polsce?” W trakcie dyskusji z klasą ustal główne powody odpowiedzialne za jego występowanie, możecie posłkować się tekstem umieszczonym w prezentacji. Znalezione przyczyny przenieś na rybi szkielet. Główny czynnik wypisz na wyróżnionej „ości” ryby.

Załącznik nr 2

Arkusz pomocniczy do obliczania wydajności pracy

Fabryka	Fabryka samochodów A	Fabryka samochodów B
Roczna produkcja w sztukach	100 000	100 000
Przeciętna liczba pracowników w roku	2000	1000
Przeciętna cena samochodu	60 000 PLN	20 000 EUR
Kurs euro	-	1 euro = 4,5 zł
Cena samochodu wyrażona w PLN	60 000 PLN	
Wartość produkcji rocznej samochodów w PLN (liczba samochodów wyprodukowanych razy cena samochodu)		
Wydajność pracy wyrażona w wielkości produkcji (liczba wyprodukowanych w roku samochodów podzielona przez liczbę pracowników)		
Wydajność pracy wyrażona w wartości produkcji (wartość wyprodukowanych w roku samochodów podzielona przez liczbę pracowników)		
Różnica w wydajności w pracy w szt./1 pracownika		
Różnica w wydajności pracy w PLN/ 1 pracownika		

W której fabryce wydajność pracy jest wyższa? _____

Fundacja Warszawski
Instytut Bankowości
u. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa

Organizator:
 WARSZAWSKI
INSTYTUT
BANKOWOŚCI

Partner generalny:

